

Sınıfı: 9 /
Adı Soyadı:
Numarası:

...../12/2024

CEVAP ANAHTARI

ANADOLU LİSESİ
9.SINIF TARİH DERSİ I.DÖNEM 2. YAZILI SORULARI

S-1) 15p.
Türkler tarih boyunca pek çok kez Farklı takvimler kullandılar. Bu takvimlerden biri olan On İki Hayvanlı Türk Takvimi Çinliler ve Tibetliler tarafından da kullanılmıştır.
Bu takvimde her hayvan bir yılı gösterir. Örneğin; "Pars Yılı" gibi. Her yılın o hayvanın özelliklerine göre şekillendiğine inanılır. Örneğin Maymun yılında eğlence ve hilenin artacağı inanışı vardır. Her 60 yıla (ÇAĞ: 12x5=60 yıl) çağ adı verilerek dönmelendirilmiştir. Bu da bir ortalama bir insan ömrüne denk gelir. On İki Hayvanlı Türk Takvimi Mete Han'ın tahta çıkış tarihi olan MÖ 209'da başlar. Bu takvimde kullanılan On İki Hayvan 12 yılı simgeliyor. 12 yıllık her süreçteki bir yıl bir hayvan ismi ile anılmıştır. Bu hayvanlara ve yıllara ise sembolik anlamlar yüklenmiştir.
Örneğin "Timsah yılı" girdiğinde yağmurun çok yapacağına ve bolluk olacağına "Balık Yılı"nda doğanların malının mülkünün çok olacağına inanılmış. 12 Hayvanlı Türk Takvimini ilk kullanım tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak Orhun Abidelerindeki "Kültegin koyun yıllıkta yitik yedirmekte uçdı" ifadelerinden bu takvimin yaygın ve etkin olarak kullandığı anlaşılmaktadır.

12 Hayvanlı Türk Takvimi hakkında yukarıda verilen bilgiler incelendiğinde bu takvimle ilgili 4 tane soru yazın?

- Kök Türkler döneminde hangi takvim kullanılmıştır?
- Aylar hangi isimlerle adlandırılmıştır?
- On İki Hayvanlı Türk Takvimi hangi toplumlar tarafından kullanılmıştır?
- 12 Hayvanlı Türk Takviminde yer alan hayvanların ve yılların karakteristik bir anlamı var mıdır?

S-2) 15p.
Mezopotamya, bazı kaynaklarda medeniyetlerin beşiği olarak adlandırılır. Verimli toprakları ve uygun iklim şartları nedeniyle çok eski zamanlardan beri bereketli hilal olarak bilinir? Buna göre Mezopotamya'da başlıca hangi uygarlıklar kurulmuştur, adlarını yazınız?

Cevap: *Sümerler, Akatlar, Babiller, Asurlar, Elamlar*

S-3-)|Aşağıda verilen ilk çağ uygarlıklarının özelliklerinde bazıları verilmiştir. Buna göre hangi uygarlığa ait olduğunu karşıdaki alana yazınız.

		15p
1. Kent devletleri şeklinde organize olmuş "ensi" veya "patesi" adı verilen rahip kralar tarafından yönetilmişler.	<i>Sümerler</i>	2p
2. Tarihte bilinen ilk imparatorluğun temellerini atmışlar. Anadolu tarihi hakkındaki ilk yazılı kayıtları oluşturmuşlar.	<i>Akatlar</i>	2p
3. Anadolu'da ticaret kolonileri kurmuş ve yazıyı Anadolu'ya taşımışlar.	<i>Asurlar</i>	2p
4. Mezopotamya'yı kültürel bakımından etkilemiş olan bu uygarlık, asma bahçeleri ile ün kazanmışlar.	<i>Babil</i>	2p
5. Nil nehri kıyılarında kurulmuş ve ünlü pramitleri ile tarihte emekleme dönemini yaşamadan yüksek bir uygarlık kurmuşlar.	<i>Mısır</i>	2p
6. MÖ XIII. Yüzyılda Anadolu'nun batısında Büyük ve Küçük Menderes havzasında kurulmuş Foça, İzmir, Sakız gibi kentlere sahip bir uygarlıktır.	<i>İyonlar</i>	1p
7. Pers devletine son vermiş, doğuda İran'ı ve Asya'nın güneyinde İndus vadisine kadar olan toprakları ele geçirerek büyük bir imparatorluk kurmuşlar. Ayrıca doğu ile batı kültürünü birleştirerek sentez bir kültür oluşturmuşlar.	<i>Mekadonlar</i>	1p
8. Tarihte bilinen İlk iki Türk devletlerinden biridir. MÖ 220 yılında kurulmuş, Asya'nın içlerinde siyasi bütünlüğü sağlayarak Çinlileri yenilgiye uğratmışlar.	<i>Asya Hunları</i>	1p
9.Meclislerine "pankuş", kralın eşine "tavananna" denmiş.	<i>Hititler</i>	1p
10. Yazıyı bularak dünya medeniyetine büyük katkıları olmuş.	<i>Sümerler</i>	1p

S-4) {Artı ürün- nüfus-özel mülkiyet- tarım- ticaret- yerleşik hayat- neolitik-bereketli hilal, Mezopotamya-} 15p
Yukarıda verilen kavramları kullanarak tarım devrimini anlatan bir paragraf oluşturun.

Tarihte ilk defa bereketli hilal olarak bilinen Fırat ve Dicle nehirlerinin suladığı ve verimli toprakların olduğu yere Mezopotamya'ya denmiştir. İnsanlar neolitik dönemde tarım evcil bitkiler ile tarım yapmasını öğrenmeleri sonucunda yerleşik hayata geçerek tarım yapmaya başladılar.

Tarım devrimi ile birlikte üretim fazlası ürünlere artı ürün denilmiştir. Artı ürünle birlikte depolama, yeni iş imkânları ve mesleklerde çeşitlilik görüldü. Üretim fazlası ürünleri pazarlama ihtiyacı ticareti doğurdu. Bu da toplumlarda sınıfsal tabakalaşmaya neden oldu. Ticaret ve tarım devrimi sonucunda özel mülkiyet hakkını doğurdu. Yerleşik hayata geçmeleri, zenginlik, nüfus artışını beraberinde getirdi, yeni yerleşim yerleri ve şehirler ortaya çıktı.

S-5)

30p.

I-Geniş düz bir arazide verimli toprakların ortasında insanlık tarihinin bilinen ilk kentlerinden biri vardı. Günümüzden yaklaşık dokuz bin yıl önce bu yerleşim yerinde yaşadığını düşünün. Bitkileri evcilleştirip tarım yapan insanlar artık toplu ve yerleşik bir yaşam sürmeye başlamıştı. Evler birbirine bitişik nizamdaydı ve evlerin arasında hemen hemen hiç sokak yoktu. Evin içine giriş kapısı damdan hareketli merdivenlerle sağlanırdı. Evlerin penceresi ya hiç yoktu veyahut çok küçüktü.

II- Üç farklı coğrafyada gerçekleşen Tarım Devrimi'nin aralarındaki zamansal farklılıklar vardır ve günümüze kadar belirli bir zaman geçmiştir?

III- Tarım Devrimi'nde önce bazı tahılları evcilleştiren, ardından bu tahılları üretmeye başlayan insanlar; arazileri ekip sulamaları gerektiği için zamanla avcı-toplayıcılıktan ve göçebe yaşam tarzından yerleşik hayata geçmiştir. Tarım Devrimi ile birlikte bitkilerin evcilleştirilmesinin yanında hayvanların evcilleştirilmesi de hızlanmıştır. Böylece hayvancılık da ortaya çıkmıştır. Avcı ve toplayıcı olan insanlar, Tarım Devrimi ile birlikte avcılığın yanı sıra evcilleştirilen hayvanları gütmeye, bitkileri evcilleştirilme, ekip biçme ve tarım yapmayı öğrenmişler. Erkekler eline mızrak yerine çoban sopası, kadınlar da tarlada çapa yapmayı ve inek sağmayı öğrenerek aralarında iş bölümü oluşturmuşlar.

IV- İnsanlar ilk kez Mezopotamya'da tahılı evcilleştirerek Tarım Devrimi'ni gerçekleştirmiş ve yerleşik hayata geçmişlerdir. Artı ürün, özel mülkiyet, toplumsal iş bölümünün çeşitlenmesi, kent devletlerine giden sürecin başlaması, çanak, çömlek gibi şeyleri yapmayı öğrenmişler.

V. Tarım devriminden önce insanlar avcı ve toplayıcıydılar. Tarım devrimi ile birlikte insanlar bitkileri ve hayvanları evcilleştirmeyi öğrenmişler. Böylece evcil bitkileri ekip biçmeyi, bakımını, tarlaları sürmeyi, ürünleri depolamayı öğrenmişler.

Aşağıda verilen soruları yukarıda bilgilerden de yararlanarak cevaplayın?

a) **Tarım devrimi hangi yıllarda ve nerelerde gerçekleştiğini yazınız.**

Mezopotamya MÖ 10.000,
Güneydoğu Asya MÖ 80.000
Orta Amerika MÖ 70 00

b) **Yukarıda verilenlerden hangilerinde neolitik çağın özellikleri verilmiştir?**

Cevap: *Bitkilerin evcilleştirilmesi I'de ve tarım devriminin gerçekleşmesi, çanak çömlek yapımı Neolitik çağda gerçekleştiğinden doğru cevap olarak: I, II, III,IV ve V / (Hepsi)*

c) **Tarım devriminin gerçekleşmesinde etkili olan unsurlar nelerdir, yazınız?**

-Doğal kaynakların kullanımında uzmanlaşmaları (Suk kanalları ve sulama yöntemleri)
-Çocuk ölümlerinin azalması ve nüfus artışı nedeniyle insanların daha fazla ürüne ihtiyaç duymaları
-Taş, tahta ve kemikten yaptıkları aletlerin yerine daha özel amaçlar için kullanılan aletler yapımları
-Sulama, tarlayı sürme, çapalama, farklı ürünlerin bakımlarını öğrenmeleri, ekmeyi, biçmeyi öğrenmeleri
-Avcılıkla geçinen insanların zamanla av hayvanlarının tükenmesi sonucunda yeni arayışlara girilmesi
-Kümes hayvanları, büyük ve küçük baş hayvanlar için ahır ve kümese ihtiyaç duyulması

d) **Tarım devriminin bölgeden bölgeye farklı olması ve ürünlerin çeşitli olmasının nedenleri nelerdir?**

Mezopotamya'da Buğday, Orta Amerika'da Mısır, Güneydoğu Asya'da pirinç yetiştirilmesi tamamen iklim koşulları ve toprağın yapısına göre düzenlenmiştir.

Toprak yapısı, iklim özellikleri, su kaynaklarının yeterliliğinde ve bitki türlerinde görülen çeşitlilikler bu üç bölgede birbirinden farklı tahılların tercih edilmesinde etkili olmuştur.

e) **Yukarıda hangisinde Çatalhöyük'ten bahsedilmiştir? Cevap: Sadece: I**

"Evler birbirine bitişik nizamdaydı ve evlerin arasında hemen hemen hiç sokak yoktu. Evin içine giriş kapısı damdan hareketli merdivenlerle sağlanırdı. Evlerin penceresi ya hiç yoktu veyahut çok küçüktü." Cümlesinden hareketle doğru cevabın sadece I olduğu anlaşılmaktadır.

S-6)

10p.

Hayvanlar ve bitkiler ilk defa nasıl evcilleştirildi sorusunu araştıran bir oryantalist:"Bitkilerin evcilleştirilmesiyle birlikte tarım devrinin başladığını ileri sürmüştü. Ancak ne varki hem evcil hayvanların hem de evcil bitkilerin insan korumasına ihtiyacı var. İnsan koruması olmadan ne evcil bitkiler, ne de evcil hayvanlar doğada uzun süre tutunamazlar, " demiştir. Buna göre bu oryantalistin görüşünü yorumlayınız.

Öğrenci yorumu

.....
(Tarih Öğretmeni)

.....
(Tarih Öğretmeni)

.....
(Tarih Öğretmeni)

...30../...12..../2024
Okul Müdürü